

Brevdato 17-01-2024

Afsender Christel Lund Bøjler (clb@ninuuk.gl) - Niuernermik Ilinniarfik
Grønlands Handelsskole

Modtagere Officiel post til IKIN (Postkasse, Departementet for Uddannelse,
Kultur, Forskning og Kirke)

Akttitel NI's hørings svar til lovforslag om Erhvervsuddannelser og
kurser på erhvervsuddannelsesområdet

Identifikationsnummer 23807303

Versionsnummer 1

Ansvarlig Marcus Dalro

Vedlagte dokumenter Hørings svar til lovforslag om Erhvervsuddannelser og kurser på
erhvervsuddannelsesområdet
240116 GBS hørings svar Ny EUD lov

**Dokumenter uden PDF-
version (ikke vedlagt)**

Udskrevet 23. feb 2024

Til: Officiel post til IKIN (ikin@nanoq.gl)
Cc: Karsten Lyberth-Klausen (klausen@ga.gl)
Fra: Christel Lund Bøjler (clb@ninuuk.gl)
Titel: Høringssvar til lovforslag om Erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet
Sendt: 17-01-2024 12:03
Bilag: 240116 GBS høringssvar Ny EUD lov.pdf;

Til rette modtager.

Se venligst vedhæftede høringssvar til Høringen af lovforslag om Erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet.

Best regards / Med venlig hilsen

INUSSIARNERSUMIK INUULLUAQQUSILLUNGA

CHRISTEL LUND BØJLER

PISORTAQ - FORSTANDER

📞 +299 342580

✉️ clb@gbs.gl

info@gbs.gl | +299 323099 | gbs.gl

Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke

ikin@nanoq.gl

Greenland Business School
Niuernmik Ilinniarfik
Aqqusinersuaq 18
3900 Nuuk Greenland

+299 323 099
info@gbs.gl
www.gbs.gl

GLN 5790001953911
GER 19785289

17.01.2024

VEDR. FORSLAG TIL INATSIARTUTLOV OM ERHVERVSUDDANNELSER OG KURSER PÅ ERHVERVSUDDANNELSESOMRÅDET

Høringssvar fra Greenland Business School – Niuernmik Ilinniarfik

Greenland Business School – Niuernmik Ilinniarfik har modtaget det til høring fremsendte materiale, og skal indledningsvis anbefale Naalakkersuisut, at lovforslaget i dets nuværende form trækkes tilbage.

Dette begrundes i den manglende inddragelse og involvering af bestyrelserne, skolerne, erhvervslivet og andre relevante aktører, hvor departementet har valgt at køre en intern og lukket proces. Rapporter er i processen blevet hemmeligholdt, og vurderinger og anbefalinger i rapporter fra eksterne konsulenter er blevet ændret undervejs eller slet ikke medtaget. GBS finder det meget bekymrende, at man kan indstille til en så omfattende ændring af en lov uden at have inddraget aktører ej heller åbent drøftet de resultater og anbefalinger som er fremkommet.

I forlængelse heraf vil GBS derfor gerne opfordre til at der afholdes et seminar, hvor resultaterne og anbefalingerne fra Implement og Deloitte drøftes med alle relevante aktører, og at input herfra kan være med til at kvalificere beslutningsgrundlaget for de eventuelle nødvendige tilpasninger af EUD-loven

Generelle bemærkninger og betragtninger i forhold til den foreslåede styrelsesform

GBS ser med stor bekymring på det fremsatte forslag om at ændre styrelsesformen for brancheskolerne, da det er GBS' vurdering, at beslutningen er truffet på et uoplyst grundlag. Både rapporten fra Implement og de økonomiske rapporter fra Deloitte tegner et andet billede end det som departementet er kommet frem til.

Processen omkring lovens tilblivelse

Evalueringen af den nuværende lovgivning har været et udtrykt ønske fra brancheskolernes side igennem mange år, da der har været nogle udfordringer i forståelsen og samarbejdet mellem departementet og brancheskolerne, og brancheskolerne har hele vejen igennem peget på at en evaluering af loven ville være formålstjenstlig, idet man kunne få tydeliggjort, hvor der kunne være forbedringer eller mindre tilpasninger i forhold til at kunne opnå bedre drift af brancheskolerne.

Dette har departementet ikke responderet på, og derfor har der i mange år ikke været foretaget vurderinger og evaluering af lovens virkning og evalueret.

I forbindelse med advokatsagen med GBS i 2019 var der drøftelse om nødvendigheden af en evaluering af EUD-loven og dens forvaltning. Det skal hertil tilføjes, at GBS blev orienteret af den daværende departementschef om, at det ved et samråd med Uddannelsesudvalget i 2019, var blevet pålagt departementet at gennemføre en evaluering af EUD-loven med fokus på kvaliteten af departementets forvaltning samt om samarbejdet mellem departementet og brancheskolerne, som opfølgning på den advokatundersøgelse med GBS som afsluttedes i 2019. GBS spurgte flere gange ind til det videre forløb i dette, men departementet svarede aldrig.

Efter at have rykket utallige gange i Fællesrådsregi, var det først på et møde i juni 2021, hvor departementets repræsentanter også deltog, at der nedsattes en arbejdsgruppe, som d. 28. juni 2021 afleverede bemærkninger med brancheskolernes forslag til, hvad evalueringen kunne omfatte. Efterfølgende afholdtes der et miniseminar i marts 2022, som havde til formål at levere input til den på daværende tidspunkt politiske besluttede evaluering af EUD-loven.

Herefter stoppede al involvering, inddragelse og høring af aktører på området fra departementet fuldstændigt. Processen og behandlingen af rapporten fra Implement er blevet kørt lukket og internt i departementet. Ligeledes har de økonomiske rapporter indtil for få dage siden været hemmeligholdt, hvor brancheskolerne ikke har måttet få at vide med hvilken baggrund de økonomiske konklusioner er blevet truffet.

Brancheskolerne er vidende om at der har været nedsat en styregruppe internt i departementet, men vi har ikke kendskab til styregruppens sammensætning ej heller om der i styregruppen har været de fornødne ledelsesmæssige, driftsmæssige og faglige kompetencer til at kunne indstille til en så indgribende ændring af styreformen.

I forbindelse med interviewdelen af evalueringen blev der nedsat en følgegruppe i forbindelse med Implements arbejde. Denne følgegruppe har dog ikke været involveret i det omfang som angives i bemærkninger til lovforslaget, hvilket igen kun kan påklages i den centraliserede og lukkede proces, som departementet har valgt at køre uden om bestyrelserne, skolerne, erhvervslivet og andre aktører.

Yderligere detaljer om processen kan læses i høringsvaret fra Brancheskolernes Fællesråd – Kalaallit Nunanni Qitiusumik linniarfiit (KNQI).

Evaluering vs. komparativ analyse

Departementet har i sin indstilling til Naalakkersuisut lagt Implements rapport til grundlag for den meget indgribende indstilling om at ændre styreformen.

At departementet vælger at lægge en rapport til grund som ikke indeholder vurderinger eller anbefalinger til det videre forløb, synes fuldstændig fornuftsstridigt. Såfremt departementet havde fået udarbejdet en rigtig evaluering – som det hele tiden var meningen, at der skulle udarbejdes, og ikke bare en beskrivende rapport, ville en beslutning have stået stærkere.

Desværre tyder processen på at Implements evaluering ikke viste de fra departementet ønskede resultater, og derfor måtte Implement undervejs ændre det til en rapport uden anbefalinger. Departementets indstillinger bærer derfor præg af, at de er baseret på konklusioner, som departementet selv har udledt ud af rapporten og til tider er trukket ud af en sammenhæng. Det giver lovforslaget karakter af uforberedt arbejde og tyder på et manglende beslutnings- og datagrundlag.

Det skal her til også tilføjes, at hvis departementet faktisk ville frem til at styreformen skulle ændres, så ville det have været mere gavnligt at få udarbejdet en komparativ analyse, hvor man fik undersøgt om intentionerne fra tilblivelsen af loven stemte overens med den nuværende forvaltning af loven. Det valgte man ikke, man valgte en evaluering som jo evaluerer om departementet og skolerne forvalter og drifter efter lovens givne rammer. De konklusioner som departementet lægger til grund for indstillingen til Naalakkersuisut kan ikke begrundes i den foreliggende rapport.

GBS vil derfor gerne indstille til at der igangsættes en åben og gennemsigtig proces, hvori Implement og Deloitte fremlægger deres vurderinger og anbefalinger, og at disse drøftes med

bestyrelserne, skolerne, erhvervslivet og andre relevante interessenter med henblik på at klarlægge de reelle behov for ændringer i EUD-loven.

Uddannelsesstrategi og uddannelsespolitiske mål efterspørges

I mange år har bestyrelsen og skolen forsøgt at få dialog med departementet om de uddannelsespolitiske målsætninger og retninger, så skolens strategi og strategiske indsatser kunne følge disse. Der har ikke været en ny uddannelsesstrategi siden 2016, og det har desværre ikke været muligt at få denne dialog departementet, blandt andet begrundet med at de ikke har haft tid på grund af andre vigtigere opgaver. Det er derfor med glæde, at GBS kan konstatere, at der er en ny uddannelsesstrategi på vej som forventes at sætte retning for den vej det politiske system forventer at uddannelsesområdet skal udvikle sig. GBS håber at departementet vil afsætte de nødvendige ressourcer til at drøfte denne med departementet i detaljer i forhold til udviklingen inden for det merkantile område.

GBS støtter derfor også indstillingen til at der nedsættes et uddannelsesråd, som kan udfylde samme funktionen som det økonomiske råd, og have til formål at rådgive det politiske niveau om tendenser og udviklingen inden for uddannelsesområdet.

Et uddannelsesråd skal dække hele uddannelsesområdet, og det kan umuligt have faglige kompetencer til at kunne rådgive den enkelte skole i forhold til udviklingen af deres fagområde. Derfor har GBS svært ved at se, at et kommende uddannelsesråd kan erstatte den rådgivning og faglige sparring som skolen har med den faglige funderede bestyrelse.

Behov for kompetencer i departementet

Ved at nedlægge bestyrelsen for skolerne vil de kompetencer, som man i EUD-loven har lagt til grund for bestyrelsesmedlemmernes kompetenceprofil, ville skulle blive løftet på anden vis. Det må betyde, at man forventer at kunne dækkes og understøtte skolernes daglige behov for den faglige sparring og rådgivning i departementet.

Det må fordre at man i departementet har både de juridiske, økonomiske, finansielle, uddannelsesfaglige, kvalitetsfaglige og ledelsesfaglige kompetencer til at understøtte den enkelte skole på dennes faglige områder i den daglige drift.

Eksempelvis vil det betyde, at departementet fremadrettet skal understøtte skolerne i

- Juridiske forhold og sager i den daglige drift
- Faglig viden/konsulent om det merkantile uddannelsesområde
- Sagsbehandling og afgørelse af faglige såsom administrative klager

- Godkendelse af meritforkortelse
- Udarbejdelse af nye uddannelser og uddannelsesstrukturer
- Udarbejdelse af uddannelsesplaner og studieordninger
- Kvalitetssikring af uddannelser
- Udarbejdelse af kvalitetssystem for videregående uddannelser
- Økonomistyring og finansielle forhold
- Ledelsessparring
- Inddragelse af erhvervslivet og andre relevante aktører
- Etc.

Det opleves ikke at være tilfældet i dag, og det vurderes heller ikke med de rekrutteringsudfordringer, som der generelt er i samfundet i dag, at dette ville være muligt for departementet at gøre eller varetage i den nærmeste fremtid.

Og det må forventeligt have den konsekvens, at skolens ledelse i sidste ende vil stå helt alene med den daglige drift uden nogen form for støtte eller sparring. Skolerne vil skulle kunne trække på ressourcer med disse kompetencer, da skolerne ikke selv har sådanne ansat.

Ingen løbende dialog

De seneste år har beskeden til GBS fra departementets medarbejdere været, at de ikke har tid til at sagsbehandle eller mødes med skolen, da de er allokert til andre vigtigere tværfaglige opgaver og projekter.

Det har betydet, at GBS i de seneste år stort set ikke har haft dialog eller møder med departementet uden at det blev "tvunget" igennem politisk. Det har særligt i 2023 haft konsekvenser for skolens drift, og særligt i forhold til

at skolens resultatkontrakt for 2022 ikke blev godkendt,

at der ikke blev taget forslag til nye budgetneutrale uddannelser med i FL2024

at der ikke blev drøftet muligheder for tiltag for Ungemålgruppen, på trods af et udtrykt ønske fra politisk side

at uddannelser ønsket af erhvervslivets og det offentliges side ikke er blevet drøftet, herunder særligt en ny lægesekretæruddannelse

at der ikke er blevet afholdt årligt institutionsmøde og ej heller anmodede møder med økonomiafdelingen

For to år siden besluttede departementet ligeledes, at man ikke ville afholde skolemøder, men kun ville holde kaffemøder uden referat. Det har resulteret i, at departementet ikke har dokumentation på forventningsafstemning og afklaring af forhold og sager med skolerne, ej heller at beslutninger er blevet nedskrevne og dokumenteret. Departementet har derfor i flere år ikke overholdt deres egen forpligtigelse i forhold til sagsbehandlingsloven og reglerne om god forvaltningsskik.

En løbende dialog og vidensudveksling er med til at oplyse begge parter om status på strategiarbejdet, driften og ønskede tiltag, men når departementet ikke er interesseret i eller vil afsætte tid og ressourcer til at opfylde deres ansvar og forvaltning af loven, så er det meget svært for bestyrelsen eller skolens ledelse at opretholde en god kommunikation og forventningsafstemning.

Manglende økonomistyring

Det er bemærkelsesværdigt, at departementet igennem hele processen har beskyldt bestyrelserne og skolerne for at have dårlig økonomistyring og budgetopfølgning. I særdeleshed er GBS blevet trukket frem i denne sammenhæng på grund af det de seneste år væsentlige mindreforbrug, mens rapporterne fra Deloitte slet ikke underbygger disse påstande. Tværtimod.

Det er dog lige så bemærkelsesværdigt, at departementet på intet tidspunkt har haft en dialog med skolen om det. Hverken bestyrelsen eller skolens ledelse er blevet indkaldt til møder for at en afklaring skulle finde sted. Departementet har aldrig overfor skolen fremført deres bekymringer om det væsentlige mindreforbrug ej heller bedt om uddybende forklaringer. Det er først i sommeren 2023, at Revisionsudvalget spørger indtil årsagerne til mindreforbruget, og yderligere spørger indtil hvordan skolen så håndterer den akutte mangel på medarbejdere, som er den primære årsag til mindreforbruget.

Rapporterne har været hemmeligholdt og er først blevet fremsendt efter en aktindsigtsanmodning få dage før udløbet af høringsfristen, så det har ikke været muligt for GBS at gå i dybden med rapporterne. Af de overordnede konklusioner kan det dog læses, at Deloitte påpeger, at der er mangler og stor plads til forbedringer fra departementets side i dialogen med brancheskolerne samt at de faktisk vurderer at 3 ud af 7 brancheskoler er underfinansieret. Det må da kunne sige at have væsentlig betydning for bestyrelsernes og skolernes mulighed for at bedrive god økonomistyring, og understøtter derfor ikke departementets begrundelse om at det er nødvendigt at ændre bestyrelsesstrukturen på grund af dårlig økonomistyring, men nærmere understøtter det en manglende ageren fra departementets side i at sikre, at brancheskolerne har den nødvendige finansiering.

Økonomiske konsekvenser ved lovforslaget

Det er lidt svært at forestille sig, at man vælger at nedlægge bestyrelserne med 35+ udpegede personer, og at man fra departementets side så vurderer, at der ikke er behov for tilførsel af ressourcer til departementet eller for den sags skyld til skolen.

At departementet ikke forventer yderligere økonomiske konsekvenser i administrativt regi, skyldes primært at man pålægger forstanderen at påtages sig det ansvar som bestyrelsen har og udføre bestyrelsens arbejdsopgaver. Det angives i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at "de pågældende forstandere vil derfor fortsætte deres ansættelse på uændrede vilkår", og det er i og for sig rigtigt i overenskomstmæssig henseende, men i det efterfølgende afsnit overføres og pålægges forstanderen så hele bestyrelsens tidligere ansvar og virke. Det ændrer opgaveporteføljen og ansvaret i forstanderens stilling væsentligt, og vil derfor sandsynligvis få overenskomstmæssig betydning.

At skolerne fremover bliver en "afdeling" eller en "styrelse" i centraladministrationen vil jo også have overenskomstmæssig betydning for flere medarbejdergrupper, da de nu vil være berettiget til lønniveauer, tillæg m.m. under centraladministrationen, og det vil højst sandsynligt få en økonomisk konsekvens for skolernes økonomi.

Samtidigt fjerner man alle forstanderens nuværende rådgivnings- og sparringsfora samt fjerner skolerne helt fra kontakt med erhvervslivet og de offentlige instanser. Fremadrettet vil det betyde, at forstander også skal kunne være sin egen faglige konsulent/råd i forbindelse med eks. udarbejdelse af uddannelsesplaner og studieordninger. Det virker meget naivt at tro, at man kan løfte arbejdsbyrden fra bestyrelsen med eksisterende ressourcer både på skolerne og i departementet.

Ligeledes skrives det i de almindelige bemærkninger, at "*der i forbindelse med brancheskolernes indplacering i Selvstyrets almindelige hierarki ikke er behov for en særregulering af f.eks. institutionernes budgetregler*". I dette vælger man at "hjemtage" driften til departementet, og det vil betyde, at departementets økonomiafdeling vil blive påvirket i lang større grad af økonomistyring, budgetopfølgninger, tilsyn og revisionsrolle mv. end det gør i dag. Tilsyn og opfølgning som departementet slet ikke udfører i dag selvom det er fastsat i den eksisterende lov. Alt andet lige må det betyde, at departementet har behov for tilførsel af yderligere økonomiske ressourcer for at kunne varetage det departementale ansvar i at trække skolerne ind i centraladministrationen.

Udviklingen går baglæns

Man skriver yderligere, at formålet er, at brancheskolerne får samme status som gymnasieskolerne i en juridisk og administrativ sammenhæng. Forskellen på de to

ungdomsuddannelsesmuligheder er dog tydelige – gymnasieskolerne er studieforbedrende uddannelser, hvor der ikke er behov for at følge den samfundsmæssige udvikling tæt. Brancheskolerne er kompetencegivende uddannelser, som uddanner direkte til arbejdsmarkedet og den tætte tilknytning til arbejdsmarkedsudvikling er essentiel. Ved at fjerne bestyrelsesstrukturen og ikke oprette brancheudvalg eller tilsvarende faglige udvalg til den enkelte skole, forsvinder skolens livslinie til at få viden og input til den udvikling arbejdsmarked og erhvervslivet og hvilket uddannelsesudbud, der er nødvendigt. Den tætte relation til arbejdsmarkedet og erhvervslivet er med til at sikre at uddannelsesudbuddene matcher behovet i de forskellige sektorer. Trækkes skolerne ud af disse relationer vil man miste følingen med samfundets udvikling og de behov som virksomheder og andre arbejdspladser har.

Igennem en længere årrække har GBS-NI og SPS/PI arbejdet med et kvalitetssystem for de videregående uddannelser, som skal lægge grundlaget for lovgivning om kvalitet i uddannelserne i Grønland. Indtil nu har indstillingen fra departementets side været, at kvalitetssystemet skulle være et af det politiske system uafhængigt struktur med international styrke, da Grønland ellers ikke kan akkrediteres i internationale sammenhænge. Dette gælder endvidere i forhold til, at uddannelserne i akkrediteringssammenhænge skal have tæt tilknytning med erhvervslivet og andre interessenter, og det vil ikke længere være tilfældet hvis man direkte er underlagt det politiske system. Med beslutningen om at nedlægge bestyrelsesstrukturen og gøre brancheskolerne til en underliggende afdeling af departementet, vil man fjerne Grønlands muligheder for at opnå international akkreditering. Det vil være en katastrofe for den udvikling, som man ellers uddannelsespolitisk har stræbt efter, og vil fremadrettet gøre det endnu sværere for skolernes dimittender at krydse landegrænser under og efter deres studier.

Det vil blive interessant at se om den nye uddannelsesstrategi lægger op til et tættere samarbejde med erhvervslivet for at kunne sikre, at flere unge kommer i uddannelser, arbejdsmarkedets behov for uddannet arbejdskraft løftes og uddannelsesudbuddet skal matche erhvervslivets behov, når man med ændringen af loven om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet politisk trækker mod mere centralisering.

På bestyrelsens vegne

Karsten Lyberth-Klausen
Bestyrelsesformand